

OBLIKOVANJE CVETLIČNIH VEZAV IN DEKORACIJ

Darja HANŽELIČ

DOBER CVETLIČAR

KAJ DELA?

- oskrbuje rezano cvetje in zelenje
- oskrbuje lončnice
- oblikuje cvetlične zasaditve za notranje in zunanje prostore
- oskrbuje cvetlične nasade
- riše skice
- oblikuje cvetlične vezave: aranžma, venec, pletenica, šopek, korsaž...
- izdeluje namizne dekoracije, dekoracije prostorov, izložb...
- izdeluje sezonske dekoracije
- izdeluje poročne dekoracije
- izdeluje žalne dekoracije
- aranžira darila

KAJ MORA POZNATI?

- orodja in pripomočke
- natiikalna sredstva
- rastl. in nerastlinske materiale
- papirje in veziva
- posode
- vzgojo in oskrbo okrasnih rastlin
- zgodovino aranžiranja
- floristične sloge
- risanje skic
- osnove oblikovanja
- tehnike izdelave

KAKŠEN MORA BITI CVETLIČAR PRI SVOJEM DELU?

- vljuden
- potrpežljiv
- prijazen
- zgovoren
- vesel
- nasmejan
- pošten
- marljiv
- ustvarjalen
- sproščen
- spreten
- iznajdljiv
- ustrežljiv
- prilagodljiv
- osebno urejen
- razumen

REZANO CVETJE

REZANJE CVETLIC IN PRIVLAČNEGA LISTJA GRMOVNIC

ZA OKRASITEV NOTRANJNH PROSTOROV JE ENO OD POMEMBNIH OPRAVIL VRTNARJENJA. OMOGOČA NAM, DA SAĐOVE SVOJEGA DELA UŽIVAMO OB VSAKEM ČASU IN VREMENU.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI PRI REZANJU:

- Z REZANJEM LAHKO POKVARIMO VIDEZ CVETLIČNE GREDE;
- OBILNO REZANJE NA NOVO POSAJENIH TRAJNIC OSIROMAŠI RAST V NASLEDNJEM LETU;
- ZA ARANŽIRANJE UPRAVLJAMO CVETJE ZA REZANJE IZ PRIDELOVALNIH GRED.

NIKOLI NE SMEMO POREZATI VEČ KOT ENO TRETJINO CVETOV NA STEBLU!!

OD ČESA JE ODVISNA OBSTOJNOST REZANEGA CVETJA?

- OD NAČINA NABIRANJA CVETJA OZ. ŽETVE REZANEGA CVETJA (rezano cvetje lahko režemo, pulimo, trgamo...);
- OD RAZVOJNE FAZE V KATERI RASTLINO REŽEMO OZ. OPRAVIMO ŽETEV;
- OD ČASA REZANJA - ZJUTRAJ ALI ZVEČER, NIKAKOR PA NE POPOLDNE (previsoka temperatura);
- OD ROKOVANJA S CVETJEM TAKOJ PO REZI
- OD SKLADIŠČENJA CVETJA;
- OD NAČINA PRIPRAVE CVETJA ZA PREVOZ (TRANSPORT);
- OD PREVZEMA CVETJA V CVETLIČARNI IN NADALJNE ROKOVANJE Z NJIM.

V KATEREM OBDOBJU DNEVA JE NAJBOLJE OPRAVITI ŽETEV?

CVETJE JE NAJBOLJE POREZATI V ZGODNJEM JUTRU ALI POZNO ZVEČER (zrak je razmeroma hladen, stebila cvetov so nabrekla).

ČAS REZANJA ZJUTRAJ - JUTRANJA ŽETEV:

- rastlina vsebuje veliko vode;
- nima toliko asimilatov (snovi, ki nastanejo pri fotosintezi);
- manj energije za razvoj (hitrejše zorenje cvetja).

ČAS REZANJA ZVEČER - VEČERNA ŽETEV

- v rastlini je manj vode
- rastlina vsebuje veliko energije, saj so v njej nakopičeni asimilati

CVETJE NAM BO HITRO OVENELO:

- če ga porežemo v času, ko je sonce najmočnejše;
- če ga porežemo v jutrih, ko je močna rosa.

UKREPI OB KATERIH SI VENEČE RASTLINE OPOMOREJO:

1. **POTOPITEV:** Spodnji del (2-3 cm) stebila potopimo *v toplo vodo*. Stebla ostanejo v posodi toliko časa, da si opomorejo, nato jih uporabimo za izdelavo cvetličnih vezav. Ta metoda je posebno uporabna pri vrtnicah.
2. **POSTOPEK Z VRELO VODO:** Stebla določenih rastlin bodo raje črpala vodo, če bodo konice stebel stale pokončno v posodi v katero nalijemo 2,5 cm vrele vode. Po eni minuti posodo do roba napolnimo s toplo vodo in v njej pustimo cvetje nekaj ur. Ta metoda je posebno koristna pri vrtnicah, slezenovcu, maku...
3. **RANITEV:** Veliko rastlin z olesenelimi stebli le težko črpa vodo, ko jih porežemo. Da olesenelim rastlinam olajšamo sprejem vode jim z nožem zdrobimo spodnji del stebila (2,5 cm konice stebila) in tako omogočimo lažje pronicanje vode v steblo.

4. POLNJENJE STEBLA

Steblo rastline z votlim steblom napolnimo z vodo in steblo zamašimo z vato ali svilenim papirjem. Na ta način lahko preprečimo nastajanje zapore zraka v steblu=zračni mehurčki, ki zavira črpanje vode (volčji bob, ostrožniki...)

5. KEMIČNI DODATKI

Cvetju podaljšamo obstojnost, če v vodo damo oglje (aspirin)in tako ohranimo vodo čisto.

6. PRELUKNJANJE STEBEL

Venenje cvetov med rezanjem in aranžiranjem, ne glede na to ali so sveži ali ne, pogostokrat nastane zaradi zračne zapore, ki nastane v steblu - primer so tulipani! To preprečimo s prečnim preluknjanjem stebela z buciko v razmikih 2,5 cm

NAČINI NABIRANJA REZANEGA CVETJA SO:

- trganje (marjetica, nagelj)
- puljenje (agapant-modra lilija, narcisa, gerbera)
- rezanje (vrtnice, tulipani, gladiole, sončnice)

STEBLA POREŽEMO Z OSTRIM NOŽEM (večina rastlin).

ROKOVANJE Z RASTLINAMI TAKOJ PO REZI:

PRI REZANJU RASTLINAM PUSTIMO ČIM DALJŠE PECLJE IN STEBLA NIKOLI NE STISKAMO (ni prevodnosti, pokončnosti)!!!

Rastline po rezi povežemo v šope po 5 - 25 kom (odvisno od vrste). V šopu morajo biti rastline iste sorte in enake kvalitete!

ČIMPREJ PO REZI STEBLA POTOPIMO V VODO ZATO:

- da se konice stebel ne izsušijo;
- da je mogoča takojšnja absorbcija vode.

Rastline po rezi čimprej ohladimo ($T = 1-5\text{ }^{\circ}\text{C}$), da zmanjšamo dihanje. Flamingovca ne ohlajamo, ampak ga damo v prostor kjer je $T = 15\text{ }^{\circ}\text{C}$

FAZA CVETENJA V KATERI OPRAVIMO ŽETEV

FAZA CVETENJA:	VRSTA REZANEGA CVETJA:
CVET V POPKU	GLADIOLA, FREZIJA, TULIPAN, LILIJA,
POPEK MALO ODPRT	VRTNICA, NAGELJ
POKAŽEJO SE PRVI CVETOVI	LIATRIS, PTIČJE MLEKO, HIACINTA
NA POL ODPRT CVET	KRIZANTEMA, TELOH, VRTNA VETERNICA
ODPRTA VEČINA CVETOV	HRUŠICA, ZAJČEK
KOŠEK POPOLNOMA RAZVIT	GERBERA
POLNO CVETENJE	STATICE

HRANILO ZA REZANO CVETJE VSEBUJEJO NASLEDNJE SESTAVINE:

- SLADKOR(hrana)
- SREDSTVA, KI ZAVIRAJO OKSIDACIJO(rastlina neovirano vsrkava vodo)
- DODATKE ZA UNIČEVANJE BAKTERIJ IN PLESNI(proti onesnaženju vode)

ČE DODAMO VODI HRANILO ZA REZANO CVETJE, SE KAKOVOSTNE ROŽE RAZVIJEJO V POLNO CVETENJE ZA DALJŠI ČAS. UČINEK HRANILO ZA REZANO CVETJE JE PRI RAZLIČNIH ROŽAH RAZLIČEN. V NEKATERIH PRIMERIH JE CEL BOLJE, DA SE HRANILO NE UPORABLJA ALI PA GA DAMO MANJSO KOLICINO.

ZAKAJ REZANO CVETJE POTREBUJE HRANILA?

- PO REZANJU CVETJE IZGUBI USTREZNE ZALOGE HRANIL ZA NADALJNI RAZVOJ
- HITER RAZVOJ BAKTERIJ, ZARADI ONESNAZENJA ZAMASI ŽILE V STEBLIH
- HRANILO PRI REZANEM CVETJU OHRANJA NARAVEN VONJ IN BARVO CVETOV
- VSI CVETOVI SE POPOLNOMA ODPRO IN OSTANEJO DLJE ČASA LEPSI
- VODA V VAZAH JE PROSOJNA, ČISTA IN BREZ NEPRIJETNEGA VONJA
- NI MOTNIH USEDLIN NA DNU VAZE
- STEBLA OSTANEJO TRDNA, LISTI ZELENI
- V VODNI RAZTOPINI SE NE RAZVIJEJO BAKTERIJE.

NA KAKŠNE NAČINE UPOČASNIMO PROCES PROPADANJA REZANEGA CVETJA?

- ZNIŽAMO TEMPERATURO (pri večini cvetja);- UPOČASNIMO DIHANJE
- ZMANJŠAMO TRANSPIRACIJO - ODSTRANIMO VSO NEPOTREBNO LISTJE
- POVEČAMO ZRAČNO VLAGO - CVETJE ROSIMO IN GA ZAVIJEMO (belega cvetja ne škropimo!)
- POVEČAMO KONCENTRACIJO CO_2 NA 5 - 15% (CVETVI SE ODPIRAJO POČASNEJE)
- CVETJE, KI JE V VODI OSKRBIMO S HRANILI
- UPORABLJAMO USTREZNO VENTILACIJO, DA ODVAJAMO ETILEN (HORMON STARANJA).

TRANSPORT CVETJA

- CVETJE PREVAŽAMO V ŠKATLAH IN ZABOJIH (različni materiali)
- CVETJE MORA BITI PAKIRANO TAKO, DA GA LAHKO PREVAŽAMO BREZ POŠKODB (primerna embalaža)
- ŠKATLE OZ . ZABOJE S CVETJEM OHLADIMO V HLADILNIH KOMORAH, DA CVETJE MED PREVOZOM NE IZGUBLJA NA KAKOVOSTI
- CVETJE PREVAŽAMO V HLADILNIKIH NA TEMPERATURI, KI JE NAJBOLJ USTREZNA ZA PREVOZ.

KDAJ SKLADIŠČIMO REZANO CVETJE?

- PO ŽETVI
- MED TRANSPORTOM
- V GROSISTIČNIH
SKLADIŠČIH
- V SAMI CVETLIČARNI

ZAKAJ SKLADIŠČIMO CVETJE?

- CVETJE OHRANI
SVEŽINO
- PODALJŠA SE
TRPEŽNOST CVETJA
- CVETJU SE PODALJŠA
ŽIVLJENSKA DOBA

SKLADIŠČENJE REZANEGA CVETJA

OSNOVNO VODILO PRI SKLADIŠČENJU
REZANEGA CVETJA JE, DA OHRANIMO CVETJE
ČIM DALJ ČASA SVEŽE!!!

- OSNOVA JE, DA RASTLINI ŽE V RASTNI DOBI
NUDIMO OPTIMALNE POGOJE, KI JIH
POTREBUJE ZA NEMOTENO RAST IN RAZVOJ
(voda, hranila in varstvo pred bol. in škodljivci);
- ZDRAVA IN MOČNA RASTLINA JE DOBRA
OSNOVA ZA VSA NADALJNA OPRAVILA
(pakiranje, transport, skladiščenje);
- REZANO CVETJE ČAKA TRANSPORTNI ŠOK, KI
GA ZDRAVE IN MOČNE RASTLINE ZELO DOBRO
PRENESEJO;
- REZANO CVETJE MORA PRITI KAR
NAJHITREJE DO TRGOVINE NA DROBNO...

ARANŽERSTVO

je ustvarjalna dejavnost, ki se ukvarja z urejanjem stvari, ki so namenjene razstavljanju in temelji na likovnih, estetskih, etičnih in ekonomskih zakonitostih.

Aranžerstvo proučuje :

- zgodovino aranžiranja;
- floristične sloge
- risanje skic
- osnove oblikovanja
- skladnost barv
- orodja in pripomočke
- nerastlinski in rastlinski material
- tehnike izdelave.

NAČELA OBLIKOVANJA

- **Motiv** mora imeti svoj vzrok, razlog in osnovno zamisel (oblikovanje aranžmajev za poroko, za zabavo, za poslovne prostore, za izložbo, za jedilnico).
- **Ideja** naj bo kreativna, upoštevati mora aktivne trende, okrasni in dopolnilni material in želje stranke. Ideja je “načrt” za oblikovanje.
- **Skica** je preprosta risba- osnutek!

RISANJE SKIC

Risanje je sestavni del vsakega oblikovalskega poklica. Ker je večina med nami vidnih tipov si stvari najlažje predstavljamo, če jih vidimo!

S poenostavljanjem oblik lahko skiciramo rastline in izdelke. S pomočjo skice si izdelek tudi prostorsko lažje predstavljamo.

Dobra skica cvetličarju omogoča:

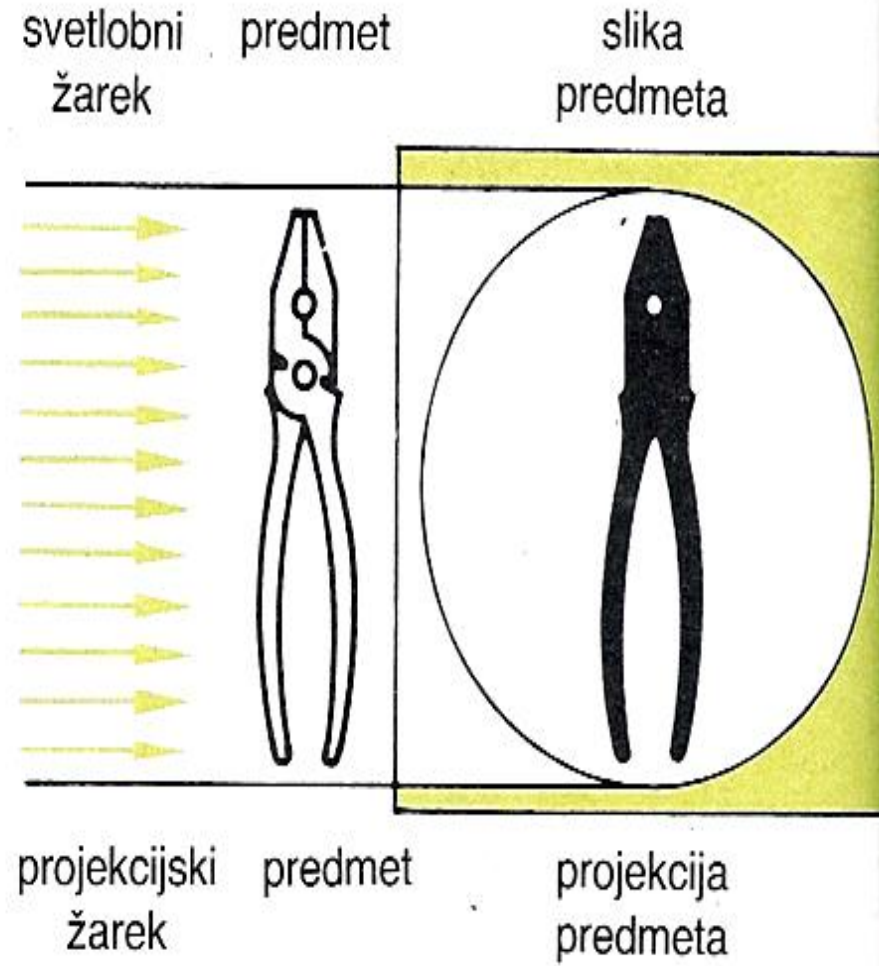
- da oceni svojo zamisel- idejo za izdelek;
- naredi popravke;
- poišče ustrezna velikostna razmerja;
- ob skici se nam porajajo lahko nove ideje;
- s pomočjo skice lahko predstavimo svoje ideje sodelavcem;
- skico lahko predstavimo stranki svojo zamisel;
- skica nam olajša priprave na izvedbo (seznam materiala);
- izračun stroškov je natančnejši,
- dobre skice lahko krasijo cvetličarno in jo tako promovirajo!

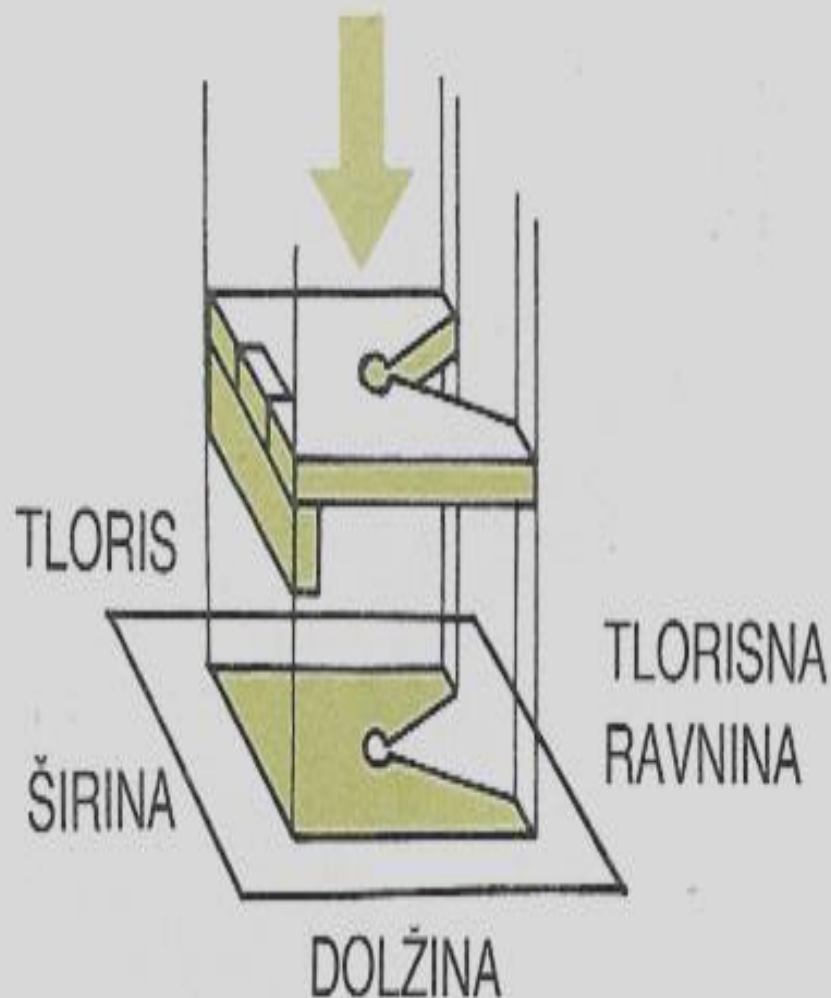
RISANJE RISB

- Risba je poleg govora in pisane besede eden izmed načinov sporazumevanja med ljudmi. Risba je za prikazovanje tehničnih predmetov celo pomembnejša od besede.
- Za vsak zahtevnejši predmet, ki ga želimo izdelati mora biti najprej narisana risba, ki je narisana po določenih pravilih.
- Sliko predmeta lahko dobimo, če ga projeciramo s svetlobnimi žarki. Predmet postavimo pred steno ali

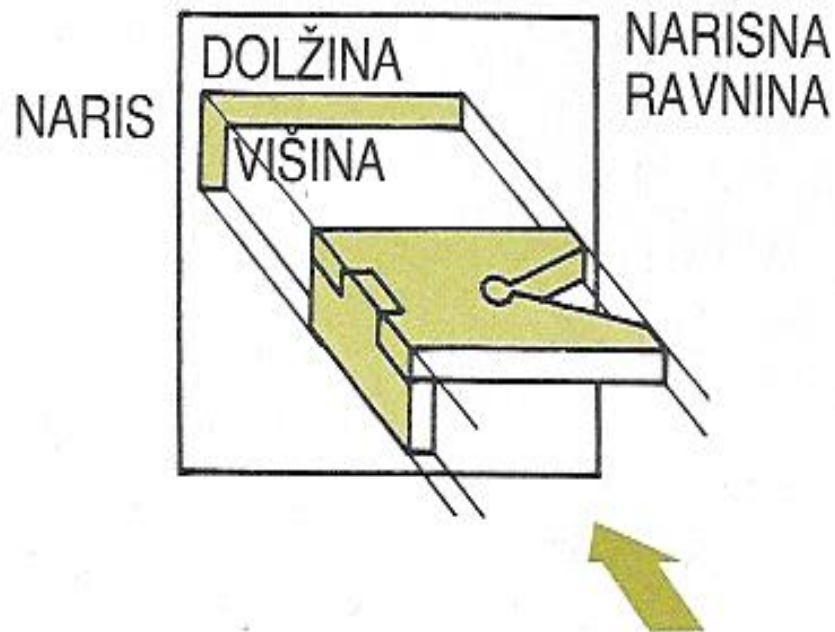
TLORIS

- Tloris je projekcija, načrt predmeta **na vodoravno ravnino**.
- Predmet, ki ga želimo projecirati stoji **nad** ravnino.
- Projekcijski žarki padajo na ravnino pravokotno od zgoraj!
- V tlorisu sta prikazani dve razsežnosti predmeta: **dolžina in širina**.

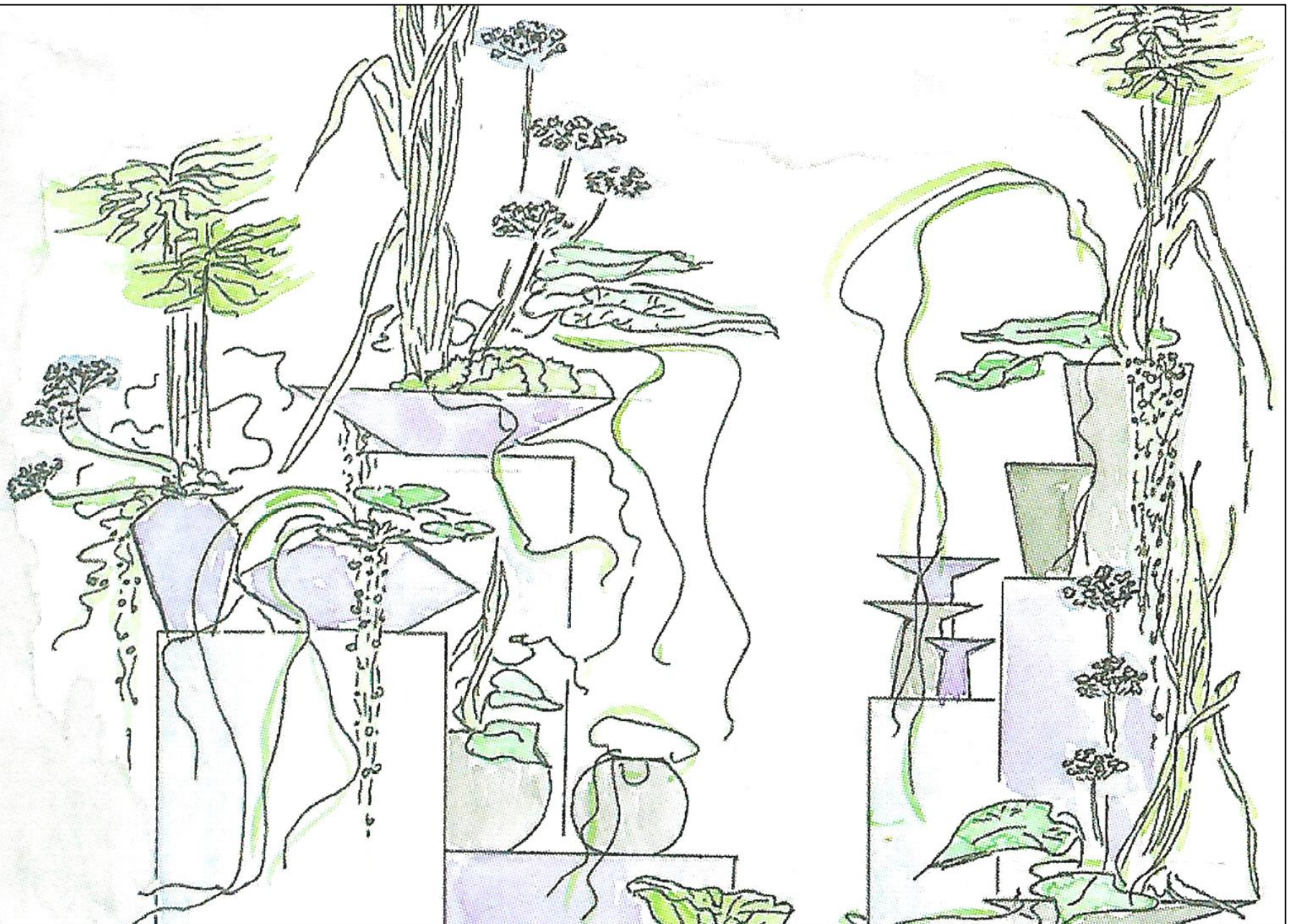

NARIS

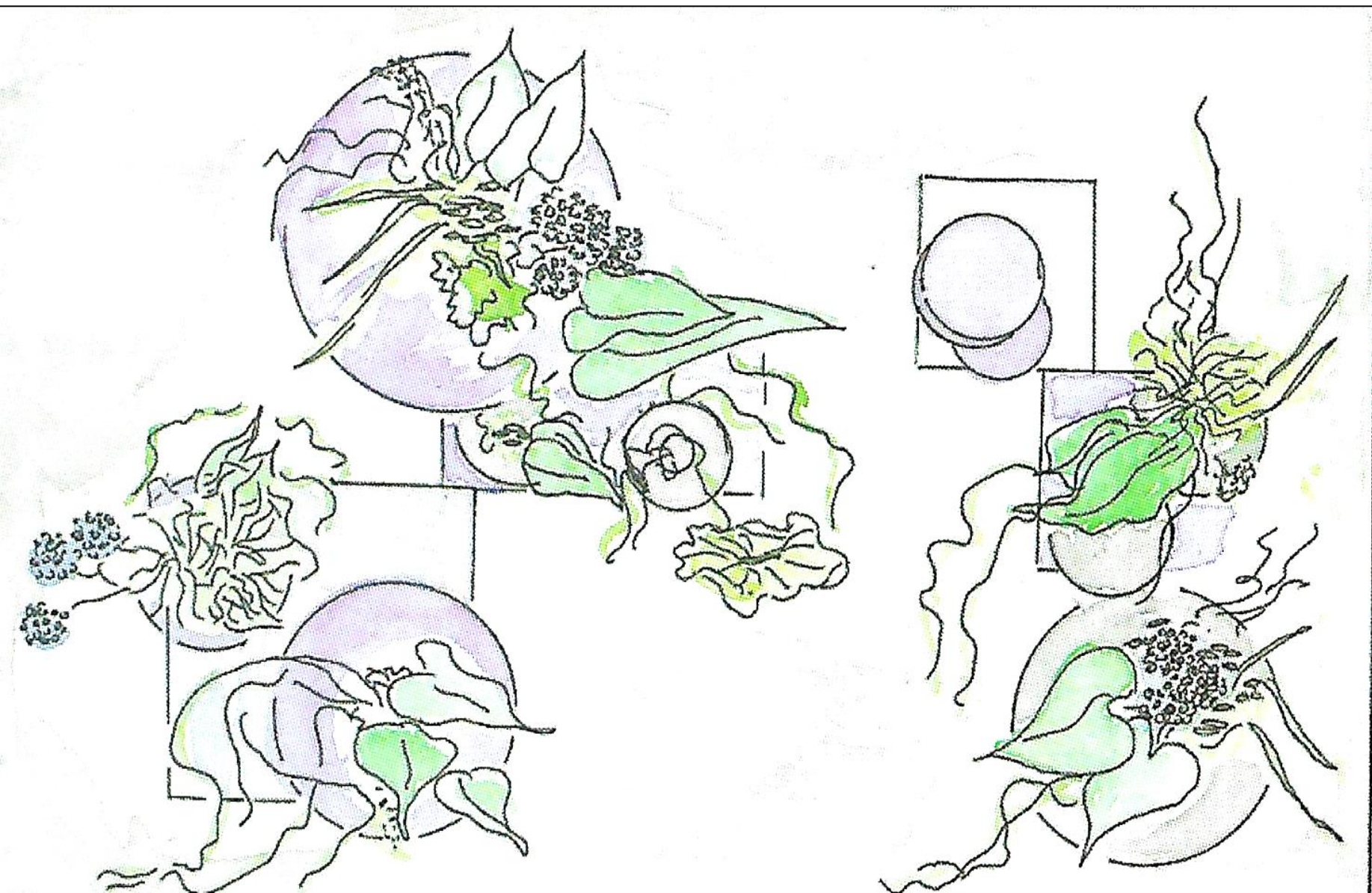
- Naris je projekcija predmeta **na navpično ravnino**;
- Predmet, ki ga želimo projecirati stoji **pred** ravnino.
- Projekcijski žarki padajo na ravnino pravokotno od spredaj!
- V narisu sta prikazani dve razsežnosti predmeta: dolžina, in višina.

CVETLIČNA DEKORACIJA – NARIS IZDELKA

CVETLIČNA DEKORACIJA-TLORIS IZDELKA

LIKOVNI ELEMENTI SO:

- točka;
- črta (linija);
- ploskev;
- telo;
- površina;
- svetloba in tema;
- smer;
- barva.

TOČKA (pika) izraža stabilnost, mirovanje.

V točki je lahko :

- začetek ali izhodišče;
- krajišče;
- oglišče;
- sečišče;
- težišče;

Z množico točk lahko ponazorimo **imaginarno črto ali ploskev** - dekorativni učinek!

ČRTA (linija) izraža gibanje!

Značilnosti črte:

- je imaginarna meja med dvema ploskvama;
- je element grafizma in ostrine;
- izraža enodimenzionalnost;
- je najpreprostejše izrazno sredstvo;
- lahko je prostoročna ali tehnična.

**Likovni značaj črte je odvisen od smeri,
debeline, oblike, strukture in dolžine črte!**

VAJA 1: likovni značaj črte

VAJA 1: likovni značaj črte

LIKOVNI ZNAČAJ ČRTE

je odvisen od smeri črte, od dolžine črte, od debeline in strukture črte, ter od oblike črte.

Glede na usmerjenost rastlin v prostoru ločimo pet osnovnih rastnih linij!

RASTNE LINIJE

- navpična (vertikalna rastna linija);
- navpična rastna linija pri kateri se iz končne točke razvijejo nadaljne rastne linije;
- poševne = zakrivljene rastne linije;
- padajoče = viseče rastne linije;
- zavite in lomljene rastne linije.

ZAKONITOSTI GIBANJA

Aranžiranje cvetja ima določene zakonitosti, ki so nam v pomoč pri oblikovanju. Gibanje je pomembna zakonitost aranžiranja. Z gibanjem ponazarjamo rast in posredujemo izraz posameznih rastlin. Naloga aranžerja je prepoznati moč in naravo rasti cvetja in narediti ljudem to čim bolj opazno! Vsako gibanje cvetov in listov izraža linearne izrazne oblike=linije.

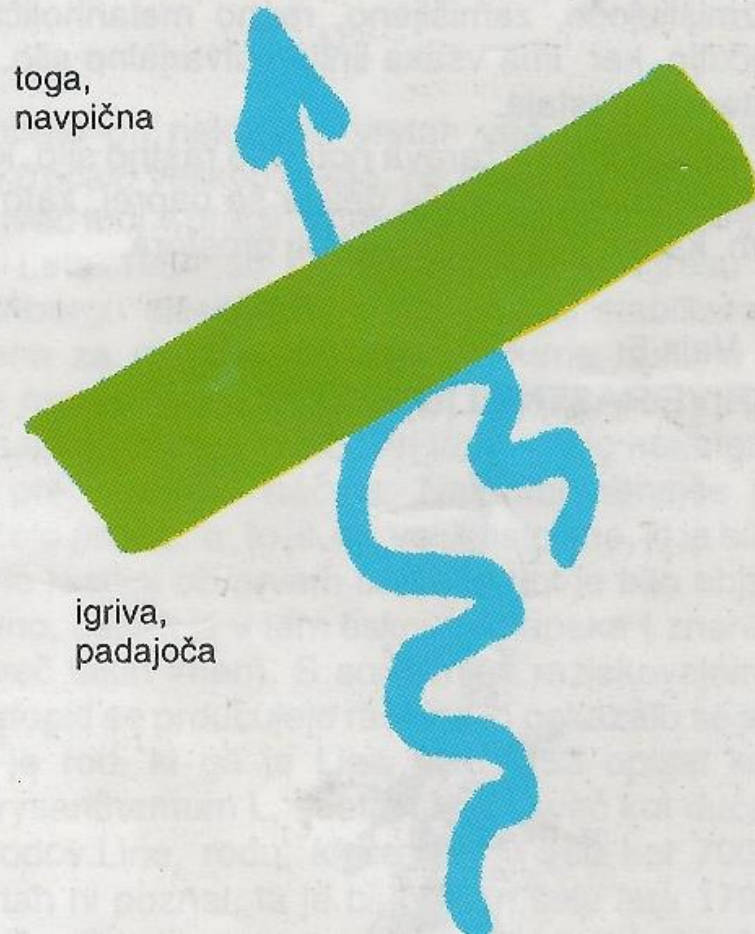
Čim bolj občutimo silo rasti in čim bolj pravilno jo postavimo v cvetlično vezavi, tem bolj bo izrazita njena svojevrstnost!

Pri florističnem oblikovanju moramo vedno slediti naravnim linijam (pokončno rastoče cvetje v naravi moramo tudi v cvetlični vezavi postaviti pokonci).

RASTNE LINIJE

Vaja 3:

SKUPINSKO UREJENA NASPROTNA GIBANJA

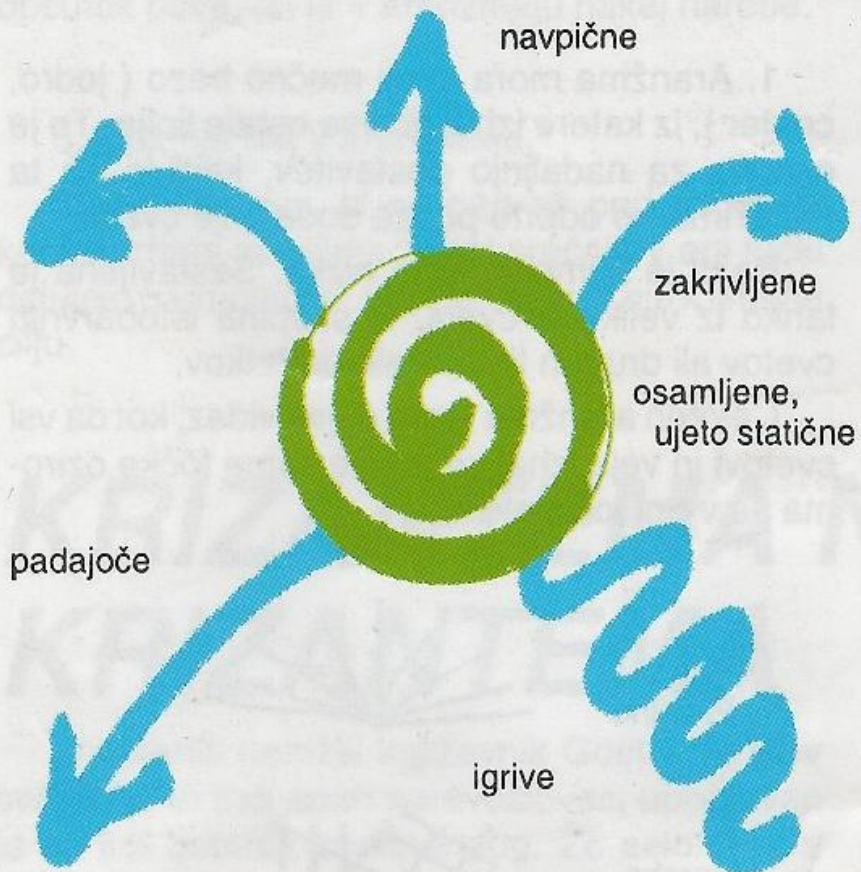
Vaja 4:

IZRAZNA MOČ LINIJ

RASTNE LINIJE

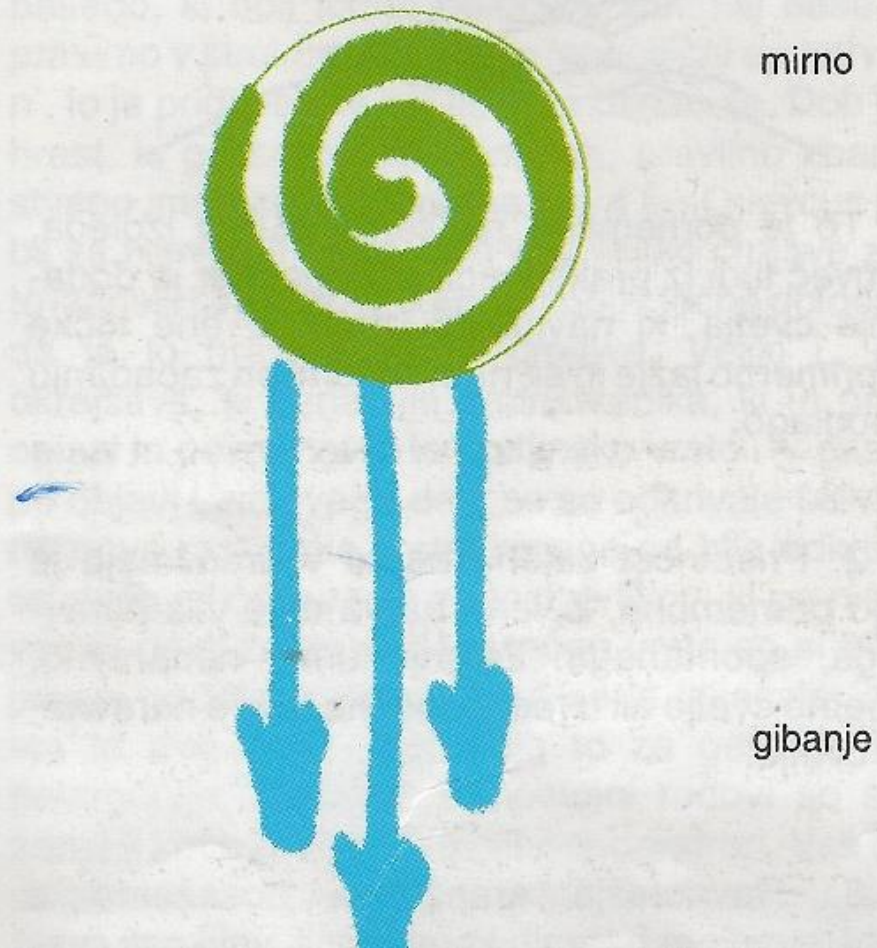
Vaja 1:

UPORABA LINIJ S PREPROSTIMI SREDSTVI

Vaja 2:

OKROGLA OZEMLJENA OBLIKA

NAVPIČNA = VERTIKALNA RASTNA LINIJA

Rastline z navpično rastno linijo delujejo:

- ponosno;
- močno; **= aktivno!**
- čvrsto.

Te rastline so: gladiola (*Gladiolus*);

ostrožnik (*Delphinium*);

lijatris (*Liatris*);

taščin jezik (*Sansevieria*).

**Rastlin, ki imajo navpično rastno linijo
praviloma ne krajšamo!**

NAVPIČNA RASTNA LINIJA PRI KATERI SE IZ KONČNE TOČKE RAZVIJEJO NADALJNE RASTNE LINIJE

Ta rastna linija je značilna za:

anturium (*Anthurium*), škrnicelj (*Zantedeschia*),
strelcija (*Strelizia*).

Gibanje se znotraj omenjene rastne linije pri nekaterih
rastlinah lahko zaključi **v vsestransko razprti obliki:**

lilija (*Lilium*), okrasna čebula (*Allium*),

drevo življenja (*Yucca*), dracena (*Dracaena*).

Pri nekaterih rastlinah je omenjena rastna linija **manj
izražena:**

gerbera (*Gerbera*), nagelj (*Dianthus*), vrtnica (*Rosa*).

POŠEVNE (ZAKRIVLJENE) RASTNE LINIJE

Poševna rastna linije je značilna za rastline, ki se skrivijo (se nagibajo). Njihova linija je mehka in rahla.

V aranžmaju posredujejo med zgornjim in spodnjim delom aranžmaja ali šopka. V svoji smeri gibanja hočejo imeti prostor, da se lahko prevešajo.

Poševno rastno linijo imajo:

frezija (*Freesia*);

dendrobij (*Dendrobium*);

euforbija = mleček (*Euphorbia*);

srčki (*Dicentra*).

PADAJOČE (VISEČE) RASTNE LINIJE

Padajoče linije delujejo:

- rahlo;
- prijetno; **= pasivno!**
- odtekajoče .

Padajoče rastne linije pod seboj potrebujejo prostor.

Bides, Bakopa, Lotus, Verbena,
davalija (Davallia);
voščenka (Hoya).

ZAVITE IN LOMLJENE RASTNE LINIJE

To so igrive rastne linije, ki so močno kontrastne ravnim linijam. Da pridejo do veljave potrebujejo okrog sebe veliko prostora!

Zavite, oziroma lomljene rastne linije imajo:
vrba (*Salix matsudana* "Tortuosa");
kengurujeve tace (*Anigozanthos*);
leska (*Corylus avellana* "Contorta")
fižol, vinska trta, kivi, vse vzpenjalke...

Umetnost aranžiranja ob uporabi rastnih linij je v tem, da rastline, ki smo jih namestili v naš cvetličarski izdelek delujejo naravno!

OBLIKE:

Poznamo tri osnovne oblike: telesne, ploskovne in linearne oblike.

- Telesna oblika je značilna za večino cvetov, plodov, za posode.... Telesna oblika nam prikazuje predmete tridimenzionalno (dolžina, širina in višina).
- Ploskovna oblika je značilna za večino listov, za nekatere sadeže trakove, papir, blago...
- Linearne oblike izražajo gibanje. V naravi jo poznamo kot trave, vejice, ozke trakove...

Oblike in rastne linije morajo delovati skladno!

V naravi najdemo okrogle, trikotne in pravokotne oblike

OKROGLA OBLIKA

ZNAČILNOSTI:

- so v težiščno točko usmerjene oblike;
- so zbirne, mehke;
- lahko jih postavljamo v goste združbe;
- se dobro ujamejo z vsakim partnerjem v bližnji okolici;
- so usmerjene same vase in ne izražajo nobenega gibanja v okolico!

V cvetličnih vezavah postavljamo okrogle oblike:

- v sredino vezave med druge oblike (težišče izdelka),
- v globino vezave;
- nikoli pa ne v višino cvetlične vezave ;

OKROGLA OBLIKA

- **cvet** ☐ dalija (*Dahlia*), cinija (*Zinnia*), gerbera (*Gerbera*), nagelj (*Dianthus*), hortenzija (*Hydrangea*), vrtnica (*Rosa*), anemona (*Anemone*), ranunkula (*Ranunculus*), gazanija (*Gazania*);
- **list** ☐ galaks (*Galax*), lokvanj (*Nymphaea*), ciklama (*Cyclamen*), monstera (*Monstera*), palma (*Chrysalidocarpus*), peperomija (*Peperomia*), begonija (*Begonia*);
- **plod** ☐ citrusi, lotos, oreh, lešnik, jabolko, češnja, kivi, šipek, granatno jabolko.

Rastline, ki imajo okrogel videz so: ciklama, afriška vijolica, begonija...

TRIKOTNA OBLIKA

Trikotne oblike so lahko različno usmerjene . Od smeri trikotne oblike je odvisno kako deluje na nas in na okolico. Trikotna oblika je lahko pokončna ali viseča.

POKONČNA TRIKOTNA OBLIKA

Z rastlinami za katere je značilna pokončna trikotna oblika lahko dosežemo različne učinke:

- strmeče, ponosno, rastoče delujejo: smreka (*Picea*), cipresa (*Cupressus*), stepska lilija (*Eremurus himalaicus*), ostrožnik (*Delphinium*), gladiola (*Gladiolus*);
- samozavestno, živo, elegantno, napadalno delujejo: strelacija (*Strelitzia*), kala (*Calla*), flamingo (*Anthurium*);

VIŠEČA TRIKOTNA OBLIKA

Rastline za katere je značilna viseča trikotna oblika delujejo padajoče, pomirjevalno in mehko.

= viseča pelargonija (*Pelargonium peltatum*),
bršljan (*Hedera helix*).

Vse trikotne oblike potrebujejo dovolj prostora v smeri daljše stranice trikotnika. V cvetličnih vezavah moramo trikotnim oblikam zagotoviti okrog sebe dovolj prostora!

PRAVOKOTNA OBLIKA:

ZNAČILNOSTI:

- pravokotne oblike so lahko pokončne ali ležeče;
- pravokotna oblika deluje aktivno, štrleče in slovesno;
- pravokotne oblike postavimo v cvetličnih vezavah pokončno ali ležeče, nikoli poševno!

Pokončen pravokotnik ponazorimo s cvetjem pravokotne oblike: hijacinta (*Hyacinthus*), lijatris (*Liatris*) ali z drugim dodatnim aranžerskim materialom (sveče).

Pokončnega pravokotnika ne smemo postaviti pod široko zaključeno celoto!

Ležeč pravokotnik ponazorimo z osnovo ali posodo.

KOMPOZICIJA je oblikovana tvorba, ki je zgrajena (sestavljena) iz različnih delov, ki tvorijo celoto. Pri oblikovanju podobe je posebno pomembna **razvrstitev** posameznih elementov! Glede na funkcijo tvorbe lahko v kompoziciji sodeluje večje ali manjše število enot ali elementov, ki so lahko v prostoru razporejeni na različne načine (imajo različne pozicije). Elementi, ki tvorijo kompozicijo so lahko:

- glavni ali vodilni elementi ☐ centralni;
- spremljajoči elementi ☐ periferni.

S kompozicijo lahko dosežemo v prostoru različne učinke. Kompozicija je lahko:

- odprta ali raztresena;
- zaprta ali strnjena;
- simetrična ali nesimetrična,
- statična ali dinamična.

Povezavo med elementi v kompoziciji lahko dosežemo:

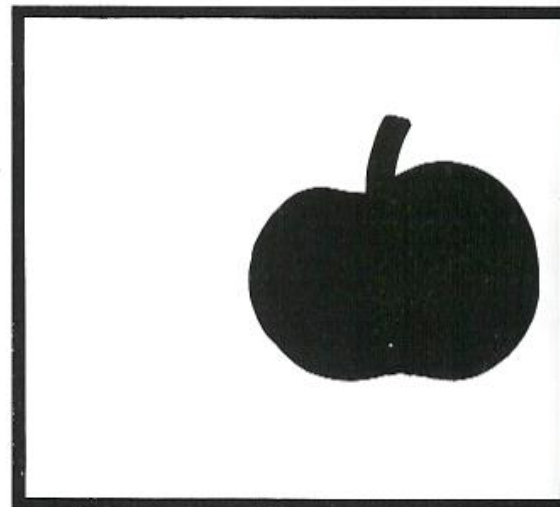
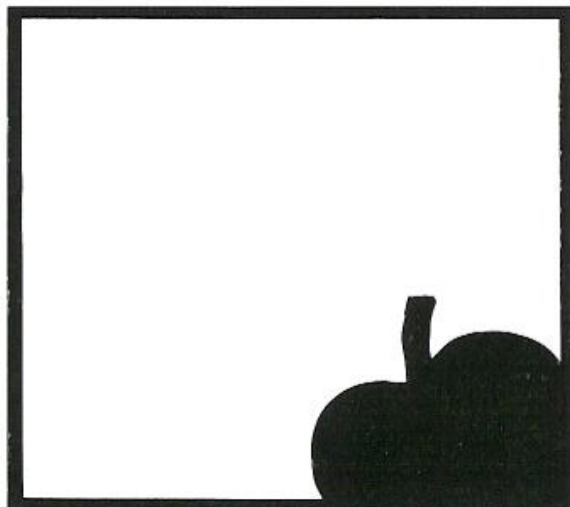
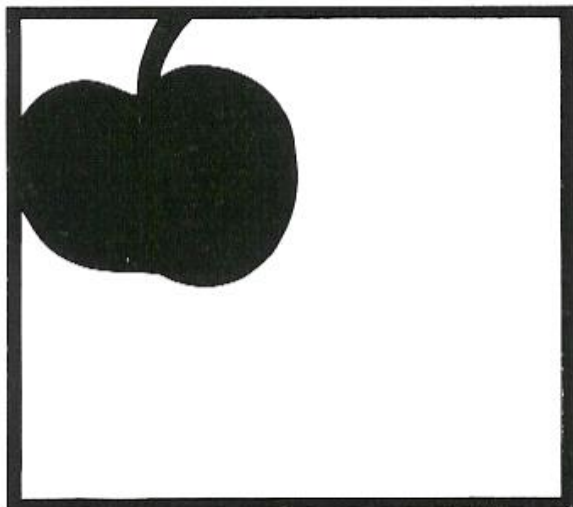
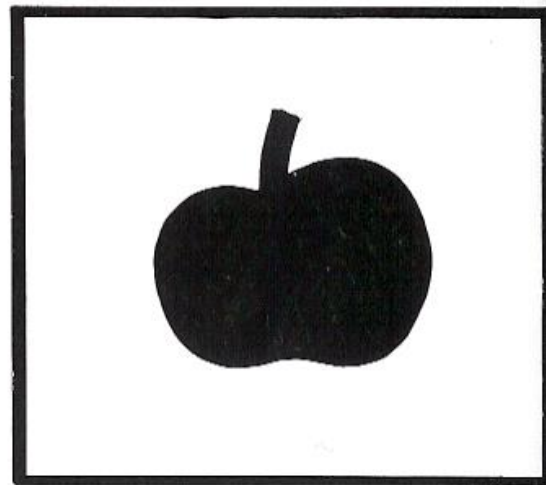
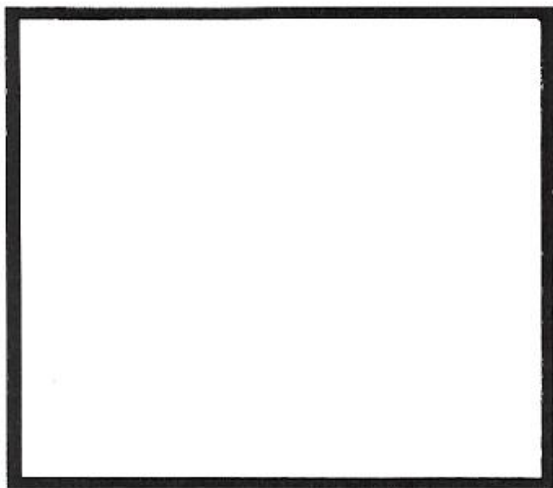
- z gradacijo = stopnjevanjem;
- z dominantno barvo, obliko;
- s proporcem = sorazmerjem;
- s konturo = obrisom.

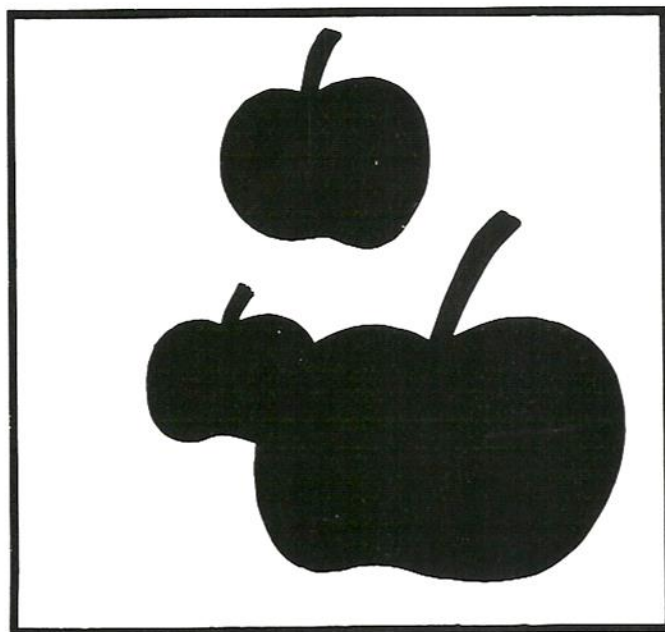
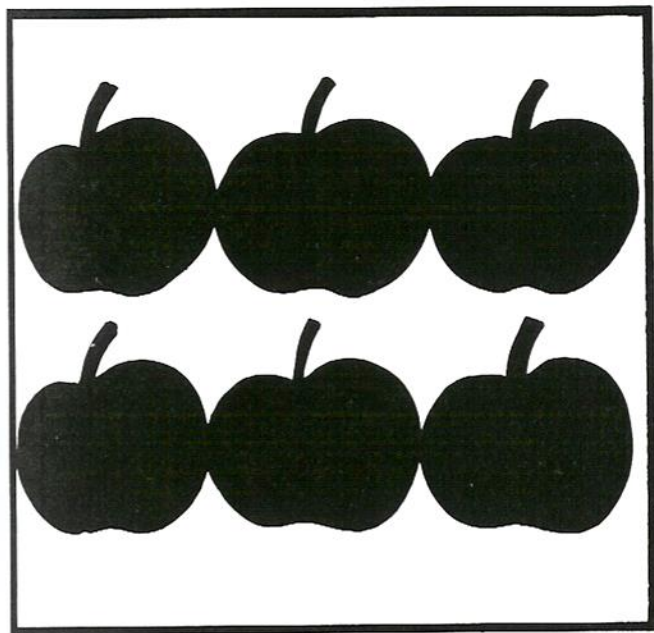
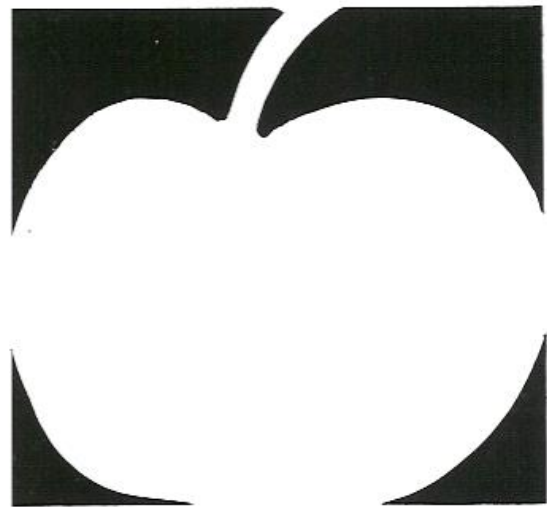
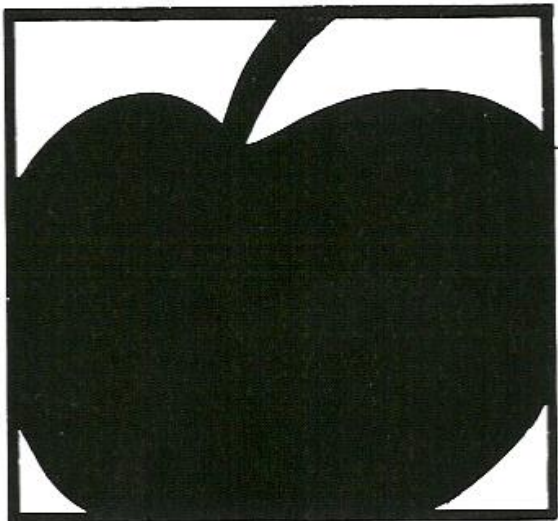
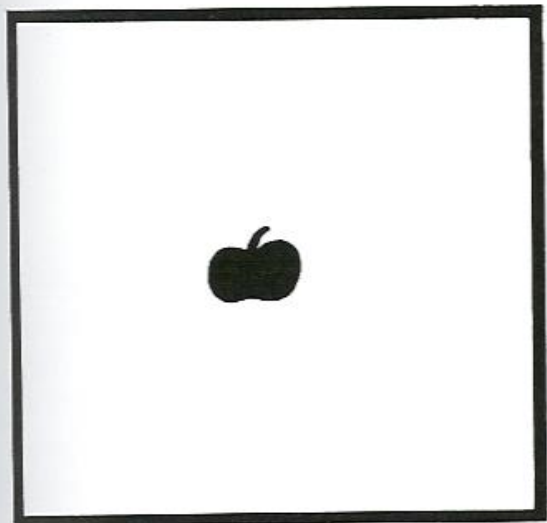
S kompozicijo lahko dosežemo v prostoru različne učinke. Ločimo tri osnovne načine oblikovanja:

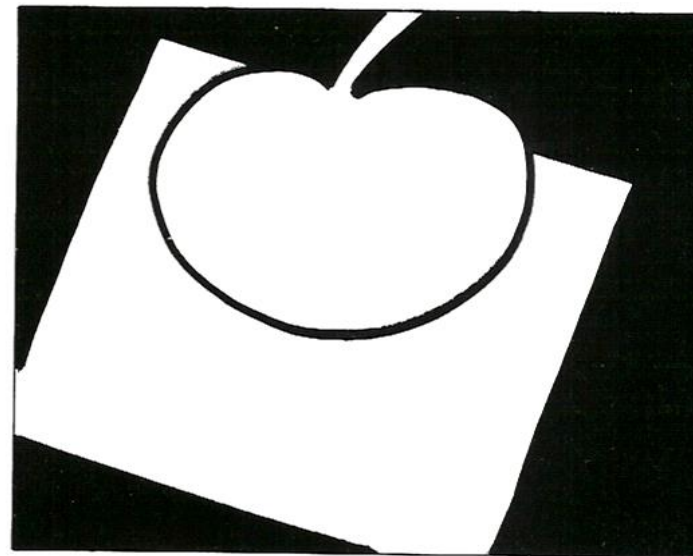
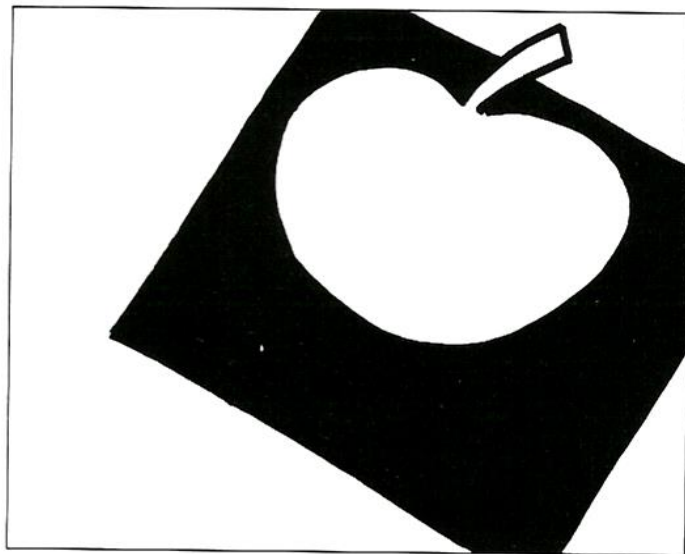
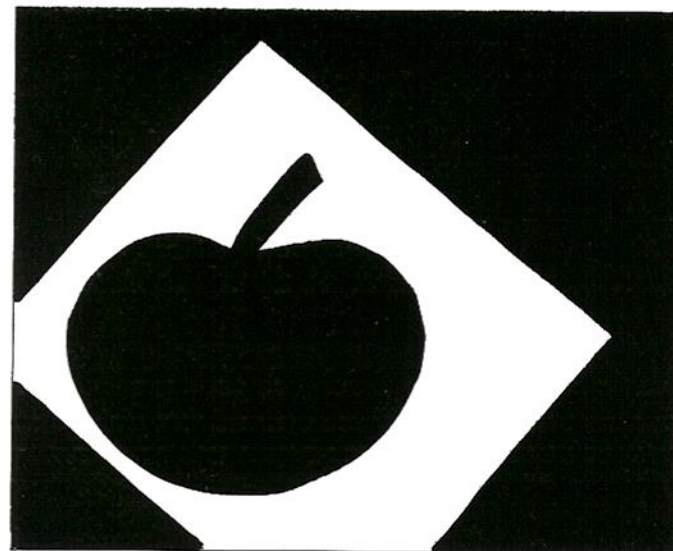
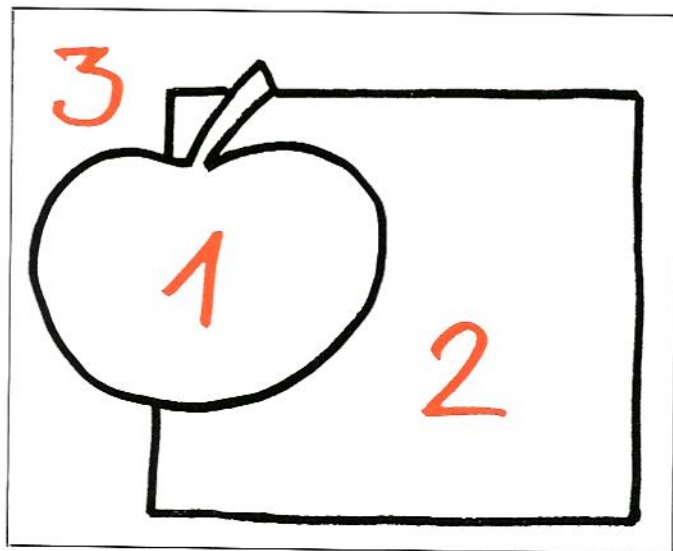
- vrsta;
- skupina;
- aranžma s težiščem;

Načini oblikovanja so lahko razporejeni v dve stopnji:

- osnovni nivo;
- umetniški nivo.

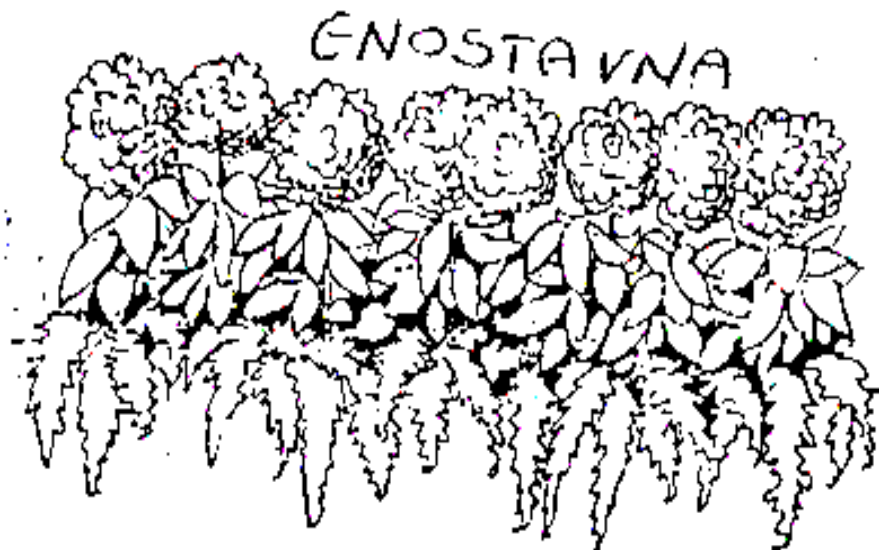
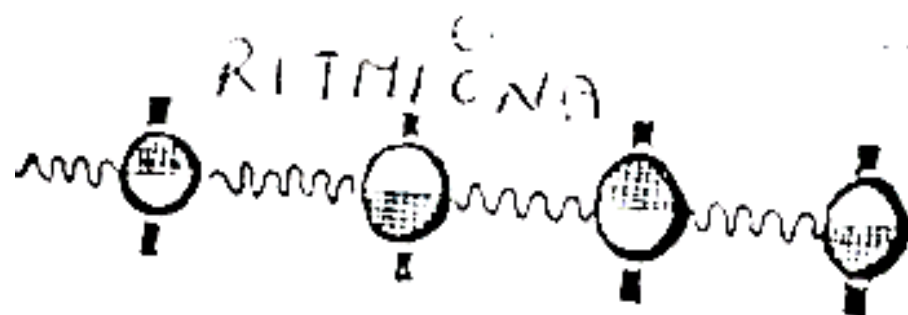
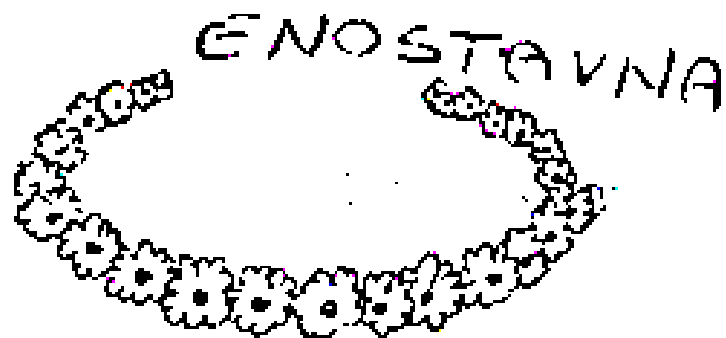
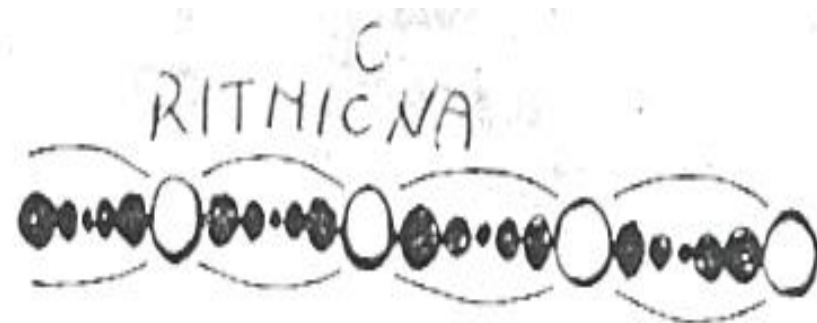
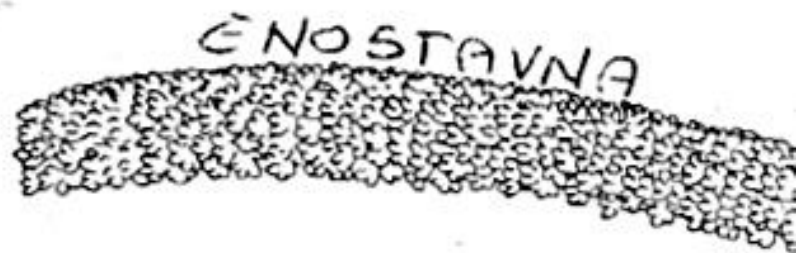

VRSTA

Vrsta je najpreprostejši način oblikovanja in predstavlja zaporedje členov, ki se v zaporedju ponavljajo. Vrsta zahteva natančnost! Lahko je:

- *enostavna vrsta*, za katero je značilno, da deluje preprosto, jasno in mirno (girlanda, naglavni venci, enostavna ograja-latice, enake lončnice razporejene v eni liniji...);
- *ritmična vrsta*, ki je sestavljena iz različnih delov, ki se v določenem zaporedju ritmično ponavljajo. Deluje razgibano, pestro in živo (več različnih lončnic v eni posodi, ki so razporejene v eni liniji, zasaditev gred v parku, dekoracija

VRSTA

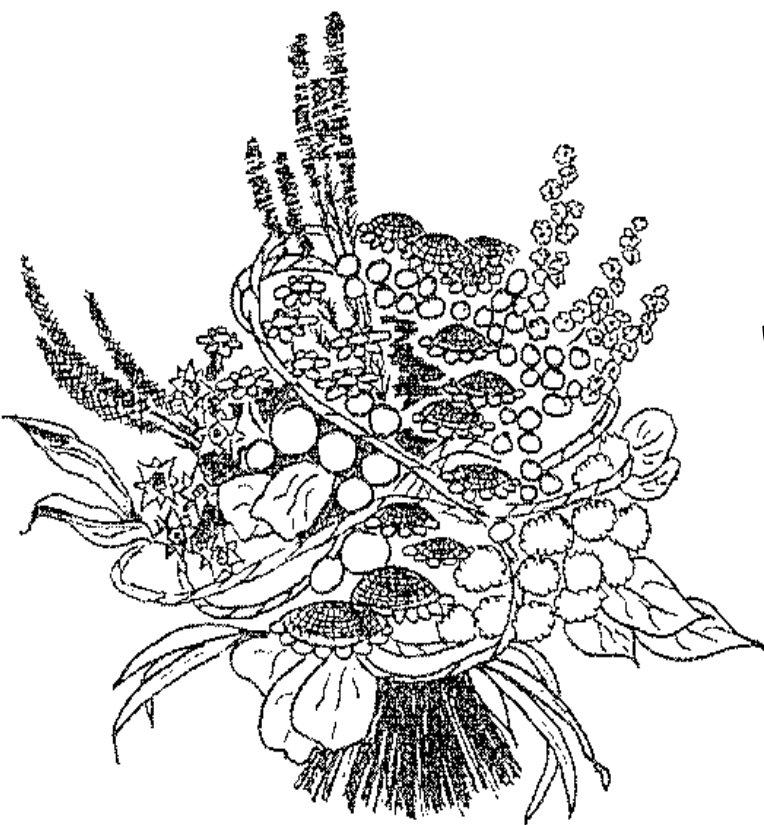

SKUPINA

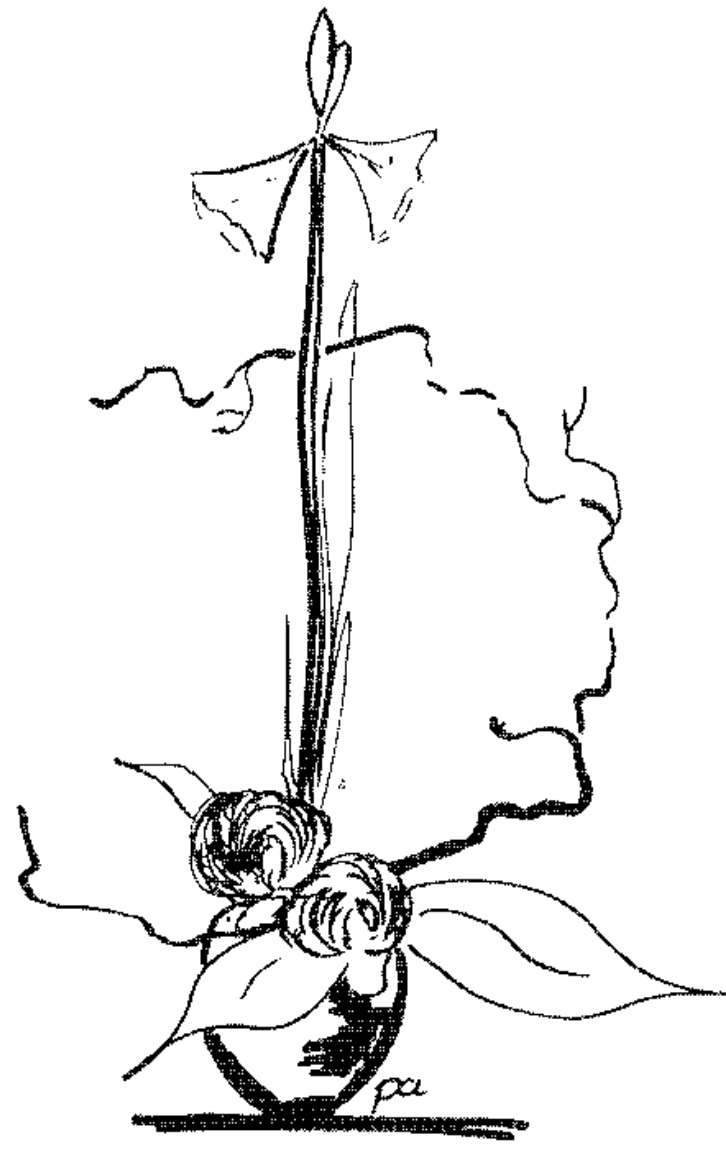
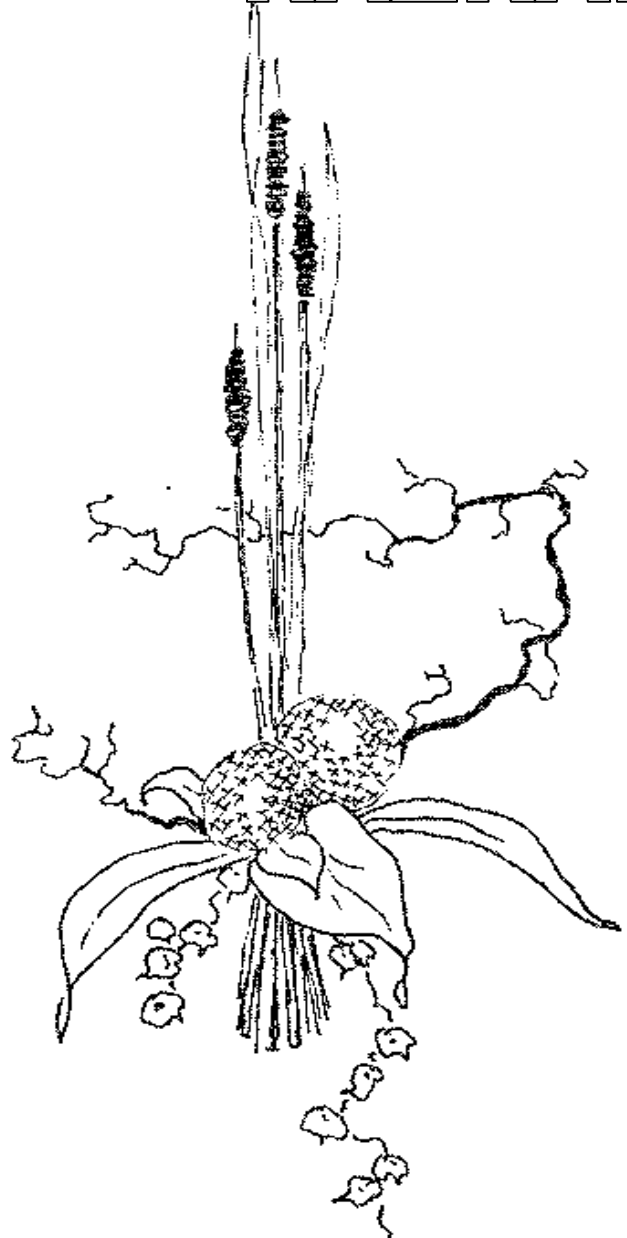
Skupina je oblikovana celota, pri kateri posamezni deli predstavljajo dele celote. Skupina deluje strogo, jasno in preprosto. Ko jo pogledamo, najprej opazimo njen osnovni obris! Lahko je :

- *strnjena*, pri kateri je pomemben vsak posamezni del, ki sestavlja celoto - če en del manjka se ravnotežje poruši! Najpogostejše oblike strnjenih skupin so krog = bidermajer, piramida in stožec. Strnjeno skupino naredimo bolj dinamično tako, da znotraj vrste uporabimo elemente, ki so različne barve ali oblike.
- *razrahljana*, kadar želimo nekaj delov v skupini poudariti (posebnosti), zato jih moramo urediti na bolj rahel način. Razrahljano skupino povezuje skupno težišče!

STRNJENA SKUPINA

RAZRAHLJANA SKUPINA

TEŽIŠČE

Težišče je točka v nekem izdelku iz katere izhajajo vse linije!

Težišče se praviloma nahaja v izdelku, lahko je pod izdelkom, redkeje pa nad izdelkom (navidezno težišče). Težišče v nekem izdelku lahko poudarimo:

- z okroglimi oblikami;
- z zbitostjo elementov;
- z velikimi oblikami;
- z temnimi barvami.

Težišče mora biti v izdelku oblikovano tako, da je z izdelkom uravnoteženo.

V izdelku je lahko tudi več težišč!